

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Економіки та публічного управління» (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Тетяна ПАВЛЕНКО

(ім'я та прізвище)

« 01 » вересня 2023 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 1.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник:
доцент кафедри, к.е.н.,

Тетяна МОЖЕВЕНКО

(прізвище та ім'я, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри «Економіки та публічного управління» (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри,
д.економ. наук, професор
(науковий ступінь та вчене звання)

Данііл Ревенко
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Єлизавета ПРОКОФ'ЄВА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Можевенко Тетяна Юріївна, к.е.н. З 2020 з року викладає в університеті наступні дисципліни:

- макроекономіка;
- мікроекономіка;
- підприємництво;
- інфраструктура ринку;
- інноваційне підприємництво.

Напрями наукових досліджень:

Економічне зростання, економічні цикли, підприємництво та реформи, пріоритетні напрями розвитку інфраструктури ринку в Україні.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни:

3 кредити ЄКТС (90 годин).

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – індивідуальні завдання.

Види контролю – поточний, та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Менеджмент, Державні послуги.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Публічна служба, державна влада та громадянське суспільство, муніципальне управління.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Ознайомча практика» є:

практичне застосування студентами набутих в процесі навчання теоретичних знань та отримання власного практичного досвіду в сфері діяльності підприємств.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Ознайомча практика» є вивчення законодавчо-нормативного забезпечення функціонування підприємств; знайомство з історією функціонування підприємства-бази практики; вивчення окремих функціональних складових діяльності підприємств; формулювання пропозицій щодо покращення рівня організації діяльності підприємств.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Спеціальні компетентності (фахові, предметні) (СК)

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувач будуть досягнуті наступні результати навчання:

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

РН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

РН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Під час ознайомчої практики студенти відвідують державні підприємства, публічні акціонерні товариства, органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації та інші установи, де знайомляться з їх історією і традиціями, роллю підприємства (організації); у системі публічного управління, галузей міського господарства, характеристикою продукції, що випускається (послуг, що надаються).

Описується організаційна структура підприємства (організації);, розкривається технологічний процес виготовлення продукції (послуги), організація виробництва, праці, надання послуги у структурних підрозділах.

Основні відомості й поняття про виробництво та надання послуги надають безпосередньо на підприємстві (організації); у процесі виробничих екскурсій і бесід з фахівцями.

Під час ознайомчої практики передбачається виконання студентами індивідуального письмового завдання. Мета виконання завдання - активізація сприйняття студентами навчального матеріалу, закріплення матеріалу, лекцій, екскурсій і їх осмислення. Розширення знань відбувається також у процесі знайомства із спеціальною літературою.

5. Індивідуальні завдання

Навчально-методичне керівництво здійснює кафедра публічного управління та підприємництва.

Відповідальний за проведення практики вчасно доводить до студента інформацію щодо баз практики. Студенти у зазначений термін подають на кафедру на ім'я завідуючого заяву з зазначенням бази практики, що обрана.

Офіційною підставою для проведення ознайомчої практики студентів є договір, який укладається між ЗВО та установою.

Керівник установи - бази практики видає наказ щодо практики, де визначається порядок організації та проведення практики, заходи для створення необхідних умов студентам-практикантам для виконання ними програми практики, з охорони праці та запобіганню виникнення нещасних випадків: контролю за виконанням студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, інші заходи для проведення практики у відповідності до Положення про проходження ознайомчої практики студентами ЗВО, призначає керівника практики від підприємства (організації).

Перед початком практики кафедра проводить виробничу нараду студентів-практикантів та викладачів – керівників практики щодо роз'яснення мети, змісту та порядку проходження практики.

За місяць до практики відповідальний за проведення практики оформлює наказ про практику з вказівкою керівників.

На основі наказу відповідальний викладач за практику формує графік відвідувань керівниками студентів на їх робочих місцях з метою надання консультацій та контролю проходженням практики.

Перед відправкою до бази практики студент повинен одержати направлення, щоденник практики, програму її проходження.

Коли студент прибуває на практику, він за перші три доби повинен оформити сповіщення про прибуття до установи та про початок ознайомчої практики, як що він прибув навчатися з інших міст, студенти, що проходять практику на підприємствах і в організаціях міста Харкова, повинні доставити сповіщення до університету на кафедру публічного управління та підприємництва.

Доки не отримано таке сповіщення студент вважається як той, який не з'явився на практику, що розглядається як факт порушення навчального процесу. Студенти, які не пройшли практику за поважними причинами, направляються на практику у строки визначені деканатом.

Структура звіту з ознайомчої практики

Обсяг звіту складає від 10 до 15 друкованих сторінок (додатки в рахунок не приймаються).

Структура звіту передбачає логічний зв'язок з основними етапами проходження ознайомчої практики і основні розділи звіту повинні включати наступні частини.

Структура звіту:

1. Титульний лист.
 2. Зміст.
 3. Вступ, в якому відображаються мета та задачі практики, місце проходження, характер виконуваної праці.
 4. Основна частина звіту, в якій обов'язково повинні бути відображені наступні аспекти:
 - загальна характеристика підприємства (організації) - бази практики (або галузі, в якій функціонує це підприємство (організація));
 - в загальних рисах характеристика організаційної структури управління підприємством (організацією);;
 - змістовна характеристика того структурного підрозділу, де безпосередньо проходив практику студент.
 5. Висновки, в яких необхідно вказати місце і роль підприємства (організації) на ринку послуг (у порівнянні з аналогічними підприємствами (організаціями) регіону, області і в цілому з країною).
 6. Список використаних джерел, який повинен містити перелік джерел, що використані при виконанні звіту з практики.
 7. Dodatki, які можуть включати в себе різні матеріали, що зібрані при виконанні практики: посадові інструкції, зразки форм документів, таблиці, фотографії і т. ін.
- Всі аркуші повинні бути зшиті в послідовності, що зазначена вище.

Підведення підсумків ознайомчої практик

1. По закінченню практики студенти надають керівнику практики звітну документацію відповідно до програми практики та наказом ректора.
2. За результатами ознайомчої практики відповідно до наказу ректора проводиться залік за відповідним критерієм оцінювання. Залікові відомості здаються в деканат в день проведення заліку.
3. Залік з ознайомчої практики виставляється керівниками на основі звітів, які представлено студентами відповідно до програми практики. Форма проведення заліку визначається профілюючою (випускаючою) кафедрою. Залік ставиться на основі результатів захисту студентами звітної документації.
4. Студент, який не виконав програму ознайомчої практики та отримав незадовільну оцінку при складанні заліку, повторно направляє на практику (не більш ніж одного разу) в вільний від навчання час (без відриву від учбових занять в академії або в період студентських канікул).
5. У випадку, якщо звітна документація студента не представлена з неповажної причини до дня проведення заліку, у відповідній графі відомості робиться запис «не з'явився».

6. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни застосовуються такі методи навчання, як: репродуктивний, проблемного навчання, евристичний (частково-пошуковий), дослідницький.

7. Методи контролю

Контроль за виконанням студентом індивідуальних завдань на практику має дві форми: поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюють керівники практики від державної установи, організації або публічного акціонерного товариства та університету. Керівник практики від державної установи, організації, товариства постійно контролює хід виконання студентом графіка проходження практики, додержання ним трудової дисципліни та ведення щоденника. Керівник практики від Університету контролює виконання індивідуальних завдань періодично — або під час відвідання ним бази практики, або на консультаціях з питань, передбачених програмою практики.

Підсумковий контроль здійснюється у формі оцінювання студента за виконання завдань на ознайомчу практику за результатами його захисту. Фінальний контроль – у вигляді заліку.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Підсумки виконання індивідуальних завдань на практику підбиваються під час захисту звіту перед комісією, яку призначає завідувач кафедри. Попередньо студент має ознайомитися з висновками керівників практики. Керівники від бази практики та від кафедри можуть максимально оцінити роботу студента у 20 та 40 балів відповідно. За результатами захисту студент може отримати ще 40 балів і сумарна оцінка звіту студенту виставляється за 100-бальною шкалою. В оцінюванні захисту звіту враховуються такі критерії.

Види оцінки та її критерії	Максимальний бал
1. Оцінка керівником від державної установи - бази практики	
1.1. Характеристика студента як члена трудового колективу	10
1.2. Якість та своєчасність виконання поставлених завдань	10
Загальна оцінка керівника від державної установи - бази практики	20
2. Оцінка керівником від університету	
2.1. Якість та своєчасність оформлення звіту та щоденника	10
2.2. Вичерпність і правильність виконання завдань практики	30
Загальна оцінка керівника від університету	40
3. Оцінка комісії за захист звіту з практики	
3.1. Якість презентації	10
3.2. Чіткі та обґрунтовані відповіді	30
Загальна оцінка комісії за захист звіту з практики	40
Загальні підсумка оцінка	100

При захисті матеріалів про проходження практики *оцінюються такі вміння студента:*

- логічно і аргументовано викладати зміст виконаного дослідження;
- оперувати термінологією з професійного профілю;
- аналізувати зміст науково-теоретичної літератури, періодичних джерел; нормативно-правової бази;
- опрацьовувати літературу, складати тези;
- аналізувати поточні процеси і явища, що мають місце на базі дослідження;
- використовувати і систематизувати знання з фахових дисциплін.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Студент отримує оцінку «відмінно» (90-100), якщо його відповідь повна, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні; виклад логічний, доказовий; висновки і узагальнення точні й пов'язані з явищами навколишнього життя; відгук про проходження студентом практики позитивний; матеріали про проходження практики оформлені за встановленими вимогами.

Студент отримує оцінку «добре» (75-89), якщо його відповідь задовольняє зазначеним вимогам, але виклад недостатньо мірою систематизований, окремі вміння недостатньо сформовані, у визначенні понять та узагальненнях наявні окремі неточності, які легко виправляються за допомогою відповідей на додаткові запитання викладача; відгук про проходження практики позитивний; наявні незначні зауваження щодо змісту і оформлення матеріалів про проходження практики.

Студент отримує оцінку «задовільно» (60-74), якщо його відповідь свідчить про розуміння ним основних питань програми практики, проте спостерігаються значні прогалини у знаннях; визначення понять нечіткі, неточні, вміння сформовані недостатньо мірою, висновки і узагальнення аргументовані слабо, у них наявні помилки; знання практиканта фрагментарні, неповні; спостерігається невміння працювати з документами; відгук про проходження практики позитивний; недбало оформлено матеріали про проходження практики.

Студент отримує оцінку «незадовільно» (0-59), якщо відгук про проходження ним практики негативний; на запитання членів комісії студент не дає правильних відповідей; програма фахової практики виконана не в повному обсязі.

9. Політика навчального курсу

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

• http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_themes_basket=&disciplinesearch=no&top_list=1&fullsearch_fld=&author_fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname_fld=&docname_cond=beginwith&theme_context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme_cond=all_theme&theme_id=0&is_ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1

- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5757>

11. Рекомендована література

Базова

1. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К.: ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.
2. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
4. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.

Допоміжна

5. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посібн. за ред. А. А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т., 2010. – 280 с.

12. Інформаційні ресурси

Сайт кафедри k601@khai.edu

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
2. Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interpedagogika.ru>.
3. Методологія науки – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.
6. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.
7. Центр досліджень і статистики науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csr.ru/>.